

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту
завідувач кафедри менеджменту

 професор Ю. С. Гринчук
« 16 » червня 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПП «ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «БУДСЕРВІС»**

Виконав: Пустовіт Ігор Сергійович

Керівник: доцент Вихор Микола Васильович

Рецензент: О. М. Комовий

Я, Пустовіт Ігор Сергійович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу бакалавра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Затверджую.

Гарант ОПП «Менеджмент»,

Ков доцент Н. В. Коваль

«13» квітня 2024 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра
Пустовіта Ігоря Сергійовича**

Тема: «Управління фінансовими ресурсами підприємства (за матеріалами ПП «Виробниче підприємство «Будсервіс»»).

Перелік питань, що розробляються в роботі:

1. Розкрити теоретичні та методичні основи управління фінансовими ресурсами підприємства.
2. Охарактеризувати організаційно-економічні передумови функціонування ППВП «Будсервіс».
3. Дослідити стан та ефективність управління фінансовими ресурсами ППВП «Будсервіс».
4. Сформулювати пропозиції щодо шляхів удосконалення системи управління фінансовими ресурсами ППВП «Будсервіс».

Вихідні дані:

Наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, у яких досліджується проблема управління фінансовими ресурсами підприємства, ресурси мережі Internet, законодавчі та підзаконні акти України, нормативні документи та звітні дані ППВП «Будсервіс».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	квітень - травень 2024	виконано <i>ВВ</i>
Теоретико-методична частина	вересень-грудень 2024	виконано <i>ВВ</i>
Аналітична частина	січень-лютий 2025	виконано <i>ВВ</i>
Рекомендаційна частина	березень - квітень 2025	виконано <i>ВВ</i>
Оформлення роботи	травень 2025	виконано <i>ВВ</i>
Перевірка на плагіат	травень 2025	виконано <i>ВВ</i>
Попередній розгляд на кафедрі	травень 2025	виконано <i>ВВ</i>
Подання на рецензування	травень 2025	виконано <i>ВВ</i>

Керівник

Здобувач

Пустовіт
підпис

М. В. Вихор
вчене звання, прізвище, ініціали
І. С. Пустовіт
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «13» квітня 2024 року

АНОТАЦІЯ

ПУСТОВІТ І. С.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПП «ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «БУДСЕРВІС»)

Досліджені теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. Обґрунтовано, що фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, що формуються з різних джерел, перебувають у розпорядженні господарюючого суб'єкта і використовуються для фінансового забезпечення господарської діяльності. Управління фінансовими ресурсами, це діяльність, яка охоплює процеси розподілу і використання фінансових ресурсів, а, також, включає діяльність, яка впливає на створення фінансових ресурсів і управління грошовими потоками в середині підприємства.

Розкриті особливості управління фінансовими ресурсами ППВП «Будсервіс». Виявлено, що за досліджуваний період фінансовий стан підприємства задовільний. Поточна кредиторська заборгованість і усього поточні зобов'язання знижуються протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення частки позикового капіталу та демонструє збільшення автономії підприємства, що сприяє його фінансовій стабільності, знижує ризики та підвищує довіру з боку інвесторів і партнерів, забезпечує стійке зростання та розвиток на ринку.

Запропоновано, що з метою забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами у ППВП «Будсервіс», необхідне розроблення спеціальної фінансової політики.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 43 сторінок, нараховує 11 таблиць, 2 рисунки. Список використаних джерел містить 25 найменування.

Ключові слова: підприємства, фінансові ресурси, управління.

ANNOTATION
PUSTOVIT I.
MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE FINANCIAL RESOURCES
(BASED ON THE MATERIALS OF “BUDSERVICE” PE)

The theoretical, methodological and practical aspects of managing the financial resources of an enterprise are studied. It is substantiated that the financial resources of an enterprise are a set of funds and their equivalents, which are formed from various sources, are at the disposal of the business entity and are used to financially support economic activity. Financial resource management is an activity that covers the processes of distribution and use of financial resources, and also includes activities that affect the creation of financial resources and management of cash flows within the enterprise.

The features of financial resource management of the Private Enterprise "Budservice" are revealed. It was found that during the studied period the financial condition of the enterprise is satisfactory. Current payables and total current liabilities are decreasing during the analyzed period, which indicates a decrease in the share of borrowed capital and demonstrates an increase in the autonomy of the enterprise, which contributes to its financial stability, reduces risks and increases trust from investors and partners, ensures sustainable growth and development in the market.

It is proposed that in order to ensure effective management of financial resources in the Private Enterprise "Budservice", it is necessary to develop a special financial policy.

The qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions and proposals, a list of sources used. The total volume of the work is 43 pages, includes 11 tables, 2 figures. The list of sources used contains 25 names.

Keywords: enterprises, financial resources, management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ.....	5
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ППВП «БУДСЕРВІС».....	15
2.1. Організаційно-економічні передумови функціонування ППВП «Будсервіс».....	15
2.2. Стан та ефективність управління фінансовими ресурсами ППВП «Будсервіс».....	20
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	32
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації економіки та зростаючої конкуренції ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства стає одним із ключових чинників забезпечення його стабільності, прибутковості та стійкого розвитку. Фінансові ресурси визначають можливості підприємства щодо інвестування, інноваційної діяльності, формування власного капіталу та виконання зобов'язань перед контрагентами. Відтак, теоретико-економічне осмислення засад управління цими ресурсами є актуальним як для науки, так і для практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні і практичні аспекти сутності фінансових ресурсів та управління ними досліджувалися такими науковцями як Бражник Л. В., Буряковський В. В., Василик О. Д., Вознюк Г. Л., Гаврилко П. П., Лігоненко Л. О., Гуляєва Н. М., Гринюк Н. А., Завгородній А. Т., Зятковський І. В., Колчина Н. В., Мерзляков І. В., Опарін В. М., Павлюк К. В., Поддєрьогін А. М., Романенко О. Р., Смовженко Т. С., Юрій С. І. та іншими.

У той же час, окремі аспекти управління фінансовими ресурсами підприємств, особливо прикладного характеру, потребують подальших досліджень.

Мета роботи. Метою роботи є дослідження теоретичних, методичних та прикладних аспектів управління фінансовими ресурсами підприємств та формулювання на цій основі відповідних рекомендацій.

Відповідно до мети у кваліфікаційній роботі поставлені **наступні завдання:**

- дослідити теоретичні аспекти сутності фінансових ресурсів, змісту, форм і методів управління ними;
- виявити соціально-економічні особливості та передумови формування і використання фінансових ресурсів досліджуваного підприємства;
- здійснити аналіз практичних підходів до процесу управління фінансовими ресурсами підприємства;
- обґрунтувати напрямки подальшого вдосконалення методів управління фінансовими ресурсами досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та застосування методів управління фінансовими ресурсами.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. Конкретні дослідження здійснювалися на матеріалах ППВП «Будсервіс».

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дослідження є системний підхід та діалектичний методи пізнання, які застосовувалися для вивчення проблеми функціонування методів управління фінансовими ресурсами, а також монографічний, економіко-статистичний, експертний методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, відповідні дані досліджуваного підприємства, наукові статті, монографічні дослідження, доповіді на науково-практичних конференціях, а також ресурси інформаційної мережі *Internet*, результати власних досліджень.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження доповідалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти «Молодь – аграрній науці і виробництву», 23 квітня 2025 року у Білоцерківському національному аграрному університеті.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 43 сторінки, нараховує 11 таблиць, 2 рисунки. Список використаних джерел містить 25 найменувань.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах ведення бізнесу ефективне управління фінансовими ресурсами є ключовим чинником успішної діяльності будь-якого підприємства. Воно охоплює планування, залучення, розподіл і контроль за використанням коштів з метою забезпечення стабільного розвитку, прибутковості та фінансової стійкості підприємства.

У науковій літературі зустрічається різна трактовка сутності фінансових ресурсів. Зокрема, у Законі України «Про господарські товариства» вказано, що «фінансові ресурси підприємств – це частина грошових коштів у формі прибутку і зовнішніх надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань і здійснення витрат щодо забезпечення розширеного відтворення [1].

Яременко В. Г. та Салманов Н. М. під фінансовими ресурсами підприємств розуміють грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту, що створюється упродовж певного часу в державі [2, с. 158]. Філімоненко О. розглядає фінансові ресурси як грошовий капітал, вкладений у підприємство для отримання доходів і прибутків [3, с.13].

Катан Л. І. та Сидоренко А. І. визначають фінансові ресурси підприємства як кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і до яких належать усі грошові фонди і частина грошових коштів, яка використовується у не фондovій формі на певну дату [4].

Лапа А. зазначає, що фінансові ресурси характеризуються наступними властивостями:

- фінансові ресурси мають стадію утворення;
- фінансові ресурси відображають ставлення до власності;
- вони мають джерела формування та цілі використання;
- від джерел формування та напрямків використання залежить структура фінансових ресурсів підприємства [5, с. 290-291].

Категорія фінансових ресурсів підприємства трактується, також, як

грошові доходи і надходження, що знаходяться в розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійсненню витрат по розширеному відтворенню й економічному стимулюванню працівників [6]. Інші трактовки приведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Визначення категорії фінансові ресурси різними науковцями

Автори	Трактовка категорії «фінансові ресурси»
Близнюк О. П., Брезинська А. П., Іванюта О. М.	Фінансовими ресурсами є сукупність фондів грошових коштів, які знаходяться в розпорядженні держави, підприємств і організацій
Бражник Л. В.	Фінансові ресурси є складовою частиною економічних ресурсів, що представляють засоби грошово-кредитної і бюджетної системи, яка використовується для безперебійного функціонування і розвитку народного господарства
Гаврилко П. П.	Фінансові ресурси - сукупність всіх форм фінансових активів, грошових коштів, якими розпоряджається суб'єкт господарювання. Фінансові ресурси - це результат взаємодії накопичень і використання грошових коштів, їх розподілу, надходжень і витрат
Гайдабура Ю. А.	Фінансові ресурси - це грошові доходи і надходження, які перебувають в розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для здійснення фінансових зобов'язань, покриття витрат по розширеному виробництву та економічної мотивації працівників
Ксьондз С. М., Сапригіна О. В.	Фінансові ресурси підприємства – це частина грошових коштів у формі доходів і зовнішніх надходжень, призначених для виконання фінансових зобов'язань і здійснення витрат по забезпеченню розширеного відтворення
Роєнко К. В., Свистун Л. А.	Фінансові ресурси вступають матеріальними носіями фінансових відносин, що опосередковують обмінні і розподільчі процеси, виражені цими відносинами при розподілі вартості рівнів, позабюджетні фонди, фонди страхування суспільного продукту (первинний розподіл), перерозподілі через бюджети різних
Талишевська Л. І., Голованова А. В., Яско Р. С.	Фінансові ресурси підприємства являють собою сукупність капіталу, майна і інших засобів підприємства, виражені в грошовій формі, які знаходяться в розпорядженні цього підприємства, використовуються або можуть бути використані ним в процесі фінансово-господарської діяльності для виконання своїх функцій

Джерело: [7].

Меренкова Л.О. визначає фінансові ресурси як мобілізовані з власних і зовнішніх джерел грошові кошти, які знаходяться у розпорядженні підприємства у фондовій та не фондовій формах та призначені для виконання його фінансових зобов'язань, фінансування поточних витрат і витрат, зв'язаних з розширеним

відтворенням. Специфіка фінансових ресурсів підприємства полягає у тому, що вони завжди мають грошову форму і розподільний характер, мобілізуються з різних джерел, необхідні для забезпечення фінансування простого та розширеного відтворення [8, с. 80-81].

Таблиця 1.2.

Класифікаційні ознаки та види фінансових ресурсів

Класифікаційні ознаки	Види фінансових ресурсів
За характером використання	- ресурси вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес; - ресурси, які знаходяться в обігу, обслуговуючи окремий виробничий цикл;
За терміном залучення	- необмежені, тобто, власні фінансові ресурси; - термінові; - термін залучення яких більше одного року; - фінансові ресурси, термін залучення до одного року;
За джерелами покриття активів	- власний капітал; - поточні зобов'язання; - забезпечення майбутніх витрат і платежів; - довгострокові зобов'язання;
За видами сформованих активів	- необоротні активи; - оборотні активи; - витрати майбутніх періодів;
За об'єктом інвестування	- в реальні інвестиційні об'єкти; - в фінансові інструменти;
За правом власності	- власні кошти підприємства; - залучені засоби; - позикові фінансові ресурси;
За призначенням	- для виконання фінансових зобов'язань; - для забезпечення розширеного відтворення; - для забезпечення господарських та інших;
За ступенем ліквідності	- найбільш ліквідні; - швидко реалізовувані; - повільно реалізовувані; - важкореалізовувані;
За термінами погашення зобов'язань	- термінові зобов'язання; - короткострокові пасиви; - довгострокові пасиви; - постійні пасиви;
За видами господарської діяльності	- операційні; - інвестиційні; - фінансові;

Джерело: узагальнено на основі [2, с. 160].

Узагальнюючи зазначені підходи, можемо констатувати, що фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, що

формується з різних джерел, перебувають у розпорядженні господарюючого суб'єкта і використовуються для фінансового забезпечення господарської діяльності.

В економічній літературі розглядається достатньо багатоаспектні склад і структура фінансових ресурсів, які класифікуються за різними класифікаційними ознаками (табл. 1.2).

Здійснена таким чином структуризація фінансових ресурсів за відповідними ознаками та виділення їх видів дає можливість більш раціонально підійти до розуміння фінансових ресурсів як об'єкту управління. Це важливо, оскільки, як зазначає О. Г. Малій, ефективне управління фінансовими ресурсами для підприємства в сучасних умовах є вирішальним фактором результативної виробничо-господарської діяльності, вагомим чинником формування конкурентоспроможності господарюючого суб'єкту, що спрямоване на оптимізацію фінансового механізму підприємства, координування фінансових операцій, забезпечення їх впорядкування та точного балансування [9, с. 72].

Категорія управління фінансовими, також відрізняється своєю трактовкою у різних авторів. Так, на думку В. К. Данилко та Д. В. Ситого, система управління фінансовими ресурсами є сукупністю форм і методів, на основі яких здійснюється управління грошовим оборотом та фінансовими ресурсами. Така система буде вважатися ефективною лише тоді, коли вона надасть можливість не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечити системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства [10, с. 103].

У свою чергу, Кліманський А. Г. вважає, що управління фінансовими ресурсами, це діяльність, яка охоплює не лише процеси розподілу і використання фінансових ресурсів, але також включає діяльність, яка впливає на створення фінансових ресурсів і управління грошовими потоками в середині підприємства. Автори зазначають, що задача управління фінансовими ресурсами полягає у визначенні обсягів, джерел і форм фінансових ресурсів, необхідних для господарської діяльності підприємства [11].

Наукові школи виокремлюють різні підходи до управління фінансами, зокрема, системний, функціональний, процесний, стратегічний. З позицій

системного підходу управління фінансовими ресурсами розглядається як сукупність взаємозв'язаних і взаємодіючих елементів, які забезпечують ефективне надходження та раціональне використання фінансових ресурсів. До таких елементів науковці відносять об'єкти, суб'єкти, цілі, завдання з управління фінансовими ресурсами, фінансові нормативи, принципи, методи, інформаційне забезпечення [8, с. 82]. Кожен із цих елементів має свою внутрішню структуру і характеристики (табл. 1.3).

Таблиця 1.3.

Елементи системи управління фінансовими ресурсами підприємства

Елементи системи управління фінансовими ресурсами	Характеристика
Об'єкт управління	- фінансові відносини, що виникають між підприємствами та їх засновниками, державою, комерційними структурами, іншими юридичними і фізичними особами; - джерела формування, напрями використання, обсяг, склад і структура фінансових ресурсів; - склад, структура і кругообіг капіталу; - грошові фонди, їх формування та використання; - грошовий обіг у відтворювальному процесі
Суб'єкт управління	- фінансова служба підприємства, фінансовий відділ, фінансовий департамент, фінансові менеджери.
Цілі	- збільшення ринкової вартості підприємства; - досягнення прийнятних темпів зростання економічного потенціалу фірми; - зростання обсягів виробництва та реалізації; - збільшення прибутку, зменшення витрат; - забезпечення рентабельної діяльності; - уникнення банкрутства і мінімізація ризиків; - забезпечення стійкого фінансового стану; - оптимізація грошового обігу, синхронізація надходжень і - витрат грошових коштів; - оптимізація структури капіталу підприємства тощо.
Завдання	- визначення оптимального обсягу та структури фінансових ресурсів; - залучення коштів на найвигідніших для підприємства умовах; - визначення методів раціонального використання фінансових ресурсів підприємства з метою отримання найкращих фінансових результатів; - встановлення планових стратегічних та поточних показників щодо обсягу і структури фінансових ресурсів; - забезпечення контролю виконання встановлених показників
Фінансові нормативи	- середньорічний темп зростання власного капіталу; - рівень рентабельності власного капіталу; - співвідношення оборотних і необоротних активів; - достатній рівень ліквідності активів; - коефіцієнт незалежності від зовнішніх джерел фінансування; - оптимальне співвідношення довгострокової і короткострокової

	заборгованості, граничний рівень фінансових ризиків
Принципи	Важливості, повноти, оперативності, динамічності, достовірності, безперервності, циклічності, узгодженості з іншими економічними процесами підприємства й ефективності
Методи	1. Група методів збільшення власного капіталу підприємства: одержання підприємством внесків до статутного фонду від акціонерів; одержання підприємством додаткового прибутку від операцій; одержання підприємством податкових пільг; одержання фінансової допомоги на безповоротній основі. 1.2. Прогресивні методи: розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках; розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства. 2. Група методів збільшення позичкового капіталу підприємства: 1. Традиційні методи: одержання підприємством банківського кредиту; одержання підприємством товарного кредиту; одержання підприємством фінансової допомоги на зворотній основі. 2. Прогресивні методи: розміщення корпоративних облігацій підприємства на національному та міжнародному ринках; одержання підприємством вексельного комерційного кредиту; одержання позичкового капіталу за операціями «репо». 3. Група методів оптимізації структури активів підприємства: дисконтування дебіторської заборгованості підприємства; застосування товаророзпорядчих цінних паперів; одержання підприємством основних засобів у лізинг
Інформаційне забезпечення	Інформація з зовнішніх та внутрішніх джерел (дані управлінського та фінансового обліку підприємства)

Джерело: [8, с. 82].

Функціональний підхід до управління фінансовими ресурсами передбачає реалізацію безперервної серії взаємопов'язаних управлінських функцій, які становлять основу організації процесу управління. Забезпечуючи високу продуктивність праці, він стимулює здобуття професійної спеціалізації, спрощує процеси управління, зменшує споживання матеріальних ресурсів, покращує координацію робіт, надає повноту влади функціонерам-керівникам підрозділів. Особливість функціонального підходу полягає в його комплексності. Дійсно, розглядаючи систему з боку функцій і відволікаючись від її внутрішнього змісту, який, як правило, виключно різномірний щодо складу і природи процесів, що відбуваються, ми нібито в цілому охоплюємо цю різноманітність в її підсумковому вияві – поводженні системи [12, с. 297].

Згідно з процесним підходом, управління фінансовими ресурсами розглядається як сукупність взаємопов'язаних процесів, а кожний процес – як сукупність цілеспрямованих операцій (підпроцесів). О. М. Загородна зазначає, що

реалізація цього принципу кардинально змінює підхід до управління, основою якого, є ієрархічна організаційна структура. Бізнес-процеси дозволяють реалізувати всі види діяльності суб'єкта господарювання. Для конкретного виду робіт, що входять у процес діяльності, встановлюють відповідні параметри, які і визначають їх місце у загальній послідовності робіт, умови ініціації та термін виконання. Реалізація процесного підходу до управління передбачає дотримання наступних умов: визначення процесів та порядку їх застосування підприємством; визначення послідовності і взаємодії процесів; визначення критеріїв та методів, які забезпечують результативність процесів та контроль за їх функціонуванням; забезпечення ресурсами та інформацією, необхідних для підтримування функціонування й моніторингу цих процесів; проведення спостережень, вимірювань та аналізу цих процесів; прийняття заходів, необхідних для досягнення цільових показників результативності та постійного їх удосконалення [13].

Стратегічний підхід до управління фінансовими ресурсами передбачає здійснення менеджерами довгострокового управління організацією, визначення специфічних цілей діяльності, розроблення стратегії для досягнення цих цілей, із врахуванням найбільш суттєвих зовнішніх та внутрішніх умов, а також забезпечення ними виконання розроблених відповідних планів, які постійно розвиваються і змінюються. Орієнтація стратегічного управління на визначення, обґрунтування та реалізацію довгострокових цілей організації розробкою відповідних стратегій дозволяє стверджувати, що стратегічне управління є однією з форм реалізації цільового підходу, зокрема, до управління фінансовими ресурсами [14].

Серед методів управління фінансовими ресурсами називають фінансове прогнозування, фінансове планування, фінансове регулювання, фінансовий контроль.

Фінансове прогнозування – це передбачення ймовірного фінансового стану підприємства, обґрунтування показників фінансових планів. Прогнози можуть бути середньостроковими (5-10 років) і довгостроковими (більше 10 років). Фінансове прогнозування передуює стадії складання фінансових планів, розробляє

концепцію фінансової політики на певний період. Метою фінансового прогнозування є визначення реально можливого обсягу фінансових ресурсів, джерел їх формування, напрямки їх використання на період, що прогнозується.

Фінансові прогнози дозволяють органам фінансового управління визначити різні сценарії розвитку та удосконалення системи фінансів, форми та методи реалізації фінансової політики. Фінансове прогнозування передбачає застосування різних методів, таких як асоціації і аналогії; побудова економетричних моделей, що описують динаміку показників фінансових показників в залежності від факторів, що визначають і впливають на економічні процеси; кореляційно-регресивний аналіз, тощо [15].

Фінансове планування на підприємстві є процесом розробки та реалізації планів, які визначають обсяги фінансових ресурсів, їх надходження та використання для досягнення цілей підприємства. Воно включає визначення джерел фінансування, прогнозування доходів та витрат, а також планування інвестицій. Основними складовими фінансового планування є стратегічне і поточне планування, планування інвестицій та капіталу.

Стратегічне фінансове планування включає у себе розроблення фінансових планів на достатньо тривалий період з урахуванням перспектив розвитку та інвестицій. Поточне планування передбачає розроблення бюджетів виробництва окремих видів продукції, бюджетів підрозділів та зведеного фінансового плану підприємства на поточний період, частіше всього рік, з можливою розбивкою по кварталах чи місяцях.

Планування інвестицій включає у себе розроблення планів щодо залучення та використання інвестицій для забезпечення фінансування перспективних проектів підприємства. Планування капіталу передбачає розроблення планів щодо структури підприємства [16].

Фінансове регулювання у підприємстві є сукупністю правил, обмежень та процедур, які регулюють фінансову діяльність підприємства, забезпечуючи стабільність та ефективність. Воно включає нормативно-правові акти, внутрішні політики та процедури, які спрямовані на управління фінансовими ресурсами, контроль та оцінку. Здійснюючи фінансове регулювання, підприємство розробляє

власні правила та процедури для управління фінансовими операціями, наприклад, політики щодо закупівлі, продажу, кредитування, інвестицій та фінансової звітності.

Фінансовий контроль у підприємстві розглядається як сукупність дій, що проводяться компетентними посадовими особами, з метою контролю за дотриманням бюджетними установами та комерційними підприємствами законодавчих норм в процесі формування, розподілу і використання матеріальних ресурсів для своєчасного отримання повної і достовірної інформації про рух грошових коштів [17].

Отже, у сучасних умовах ведення бізнесу ефективне управління фінансовими ресурсами є ключовим чинником успішної діяльності будь-якого підприємства. Воно охоплює планування, залучення, розподіл і контроль за використанням коштів з метою забезпечення стабільного розвитку, прибутковості та фінансової стійкості підприємства.

У науковій літературі зустрічається різна трактовка сутності фінансових ресурсів. Узагальнюючи зазначені підходи, можемо констатувати, що фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, що формуються з різних джерел, перебувають у розпорядженні господарюючого суб'єкта і використовуються для фінансового забезпечення господарської діяльності.

В економічній літературі розглядається достатньо багатоаспектні склад і структура фінансових ресурсів, які класифікуються за різними класифікаційними ознаками. Здійснена таким чином структуризація фінансових ресурсів за відповідними ознаками та виділення їх видів дає можливість більш раціонально підійти до розуміння фінансових ресурсів як об'єкту управління.

Управління фінансовими ресурсами розглядається як діяльність, яка охоплює не лише процеси розподілу і використання фінансових ресурсів, але також включає діяльність, яка впливає на створення фінансових ресурсів і управління грошовими потоками в середині підприємства. Задача управління фінансовими ресурсами полягає у визначенні обсягів, джерел і форм фінансових ресурсів, необхідних для господарської діяльності підприємства.

Наукові школи виокремлюють різні підходи до управління фінансами, зокрема, системний, функціональний, процесний, стратегічний. Кожен із цих підходів має свої особливості і характеристики, які ілюструють різні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємств.

Серед методів управління фінансовими ресурсами називають фінансове прогнозування, фінансове планування, фінансове регулювання, фінансовий контроль.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

ППВП «БУДСЕРВІС»

2.1. Організаційно-економічні передумови функціонування

ППВП «Будсервіс»

ППВП «Будсервіс» є одним із лідерів компаній на ринку з продажу будівельних матеріалів в місці Біла Церква та Київській області. Підприємство пропонує широкий асортимент будматеріалів від кращих виробників України та Європи, надає комплексні знижки гуртовим покупцям, реалізує програми лояльності постійним клієнтам, забудовникам. В розпорядженні підприємства декілька складів-магазинів у місці Біла Церква, що забезпечує зручність та швидкість обслуговування клієнтів.

ППВП «Будсервіс» є офіційним дилером багатьох заводів виробників будматеріалів, серед них: компанія «Техноніколь» (базальтова вата і євроруберойд), «Стоунлайт» і «Аерок» (газобетонні блоки), «Акваізол» (бітумна черепиця), виробники лицевої цегли «Керамейя», «Євротон», «Прокерам», завод «Іванофранківськцемент» (виробництво цементу і шиферу) та ін. Загальні відомості про досліджуване підприємство наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Загальна інформація про ППВП «Будсервіс»

Загальні відомості	
Повне найменування емітента	Приватне підприємство виробниче підприємство «БУДСЕРВІС»
Організаційно-правова форма емітента	Приватне підприємство виробниче підприємство
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	41993370
Місцезнаходження емітента	вулиця Ярмаркова, буд. 39, м. Б. ЦЕРКВА, КИЇВСЬКА обл., 09100
Основні види діяльності	46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням 7.52 Роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах.
Кількість співробітників	34
Директор підприємства	Залізняк Юрій Олександрович

Джерело: статутні та звітні дані підприємства.

Розглянемо організаційно-управлінську структуру ППВП «Будсервіс» (рис. 2.1).

Рисунок. 2.1. Організаційно-управлінська структура ППВП «Будсервіс»
Джерело: матеріали підприємства.

Основний асортимент підприємства складається із наступних груп товарів:

- стінові матеріали (газоблоки, цегла рядова, цегла лицева, щебнеблоки);
- утеплювачі (мінвата, пінопласт, керамзит), сітки фасадні армуючі;
- покрівельні та гідроізоляційні матеріали (шифер, бітумна черепиця, руберойд, мастики);
- цемент;
- ОСБ плити;
- сухі суміші (клея для плитки, теплоізоляції, штукатурки, гіпсові шпаклівки та ін.);
- гіпсокартон та профіль для нього, маяки та кутники штукатурні;
- метизи (саморізи, цвяхи, дюбеля, термодюбеля);
- фарби, лаки, грунтовки;
- ручні і витратні матеріали;
- вогнетривка цегла та пічна фурнітура;

- тротуарна плитка.

З метою ефективного функціонування та якісного сервісного обслуговування на оптово-будівельному ринку ППВП «Будсервіс» здійснює планування на коротко- та довгострокову перспективу. Тип планування на підприємстві – інактивне планування, що орієнтується на нинішній стан підприємства та повне задоволення сьогоденням. Даний тип планування зумовлює наступні недоліки:

- нездатність пристосовуватися до змін, що постійно відбуваються в зовнішньому та внутрішньому середовищі діяльності підприємства;
- практично не використовується творчий потенціал співробітників підприємства, обмежується їх ініціатива та самостійність.

На ППВП «Будсервіс» розробляється: План з маркетингу; План на постачання та реалізацію будівельних матеріалів; План ресурсного забезпечення (трудові ресурси, капіталовкладення, постачання); План отримання собівартості, прибутку, рентабельності; Фінансовий план.

Розглядаючи організаційно-економічну роботу ППВП «Будсервіс» потрібно відмітити те, що початковим етапом системи планування на підприємстві є визначення соціально-економічного суспільного замовлення на послуги, що надаються на ринку. Економічні прогнози на ППВП «Будсервіс» розробляються окремо для будівельно-проектувальних підрозділів за видами послуг.

Невід’ємною умовою успішного функціонування підприємства на ринку в сучасних умовах є здійснення маркетингової діяльності.

Маркетинг – це виробничо-комерційна діяльність підприємства, спрямована на виявлення та задоволення потреб у його продукції або послугах через обмін, з метою отримання прибутку. Маркетинг, як різновид діяльності в ринкових умовах, виконує наступні функції:

- дослідження ринку, його сегментація, аналіз і прогнозування попиту;
- вибір та аналіз цільових сегментів;
- визначення номенклатури та асортименту продукції для ринку;
- розробка стратегії виходу на ринок та реагування на дії конкурентів;
- реклама, організація збуту та стимулювання продажів;

- формування цінової політики.

Управління маркетингом на ППВП «Будсервіс» здійснює відділ маркетингу та менеджменту. До його складу входять 8 спеціалістів та керівник відділу. Він займається плануванням та здійсненням збуту, розробкою найбільш ефективної збутової політики, важливим складовим елементом якої є цінова стратегія, що включає методи та форми розрахунків із споживачами, умови платежів, розробляє заходи щодо вдосконалення управління та організації виробництва.

Метою маркетингової діяльності ППВП «Будсервіс» у галузі маркетингу є:

- завоювання довіри та формування популярності у покупців;
- закріплення на ринку продажу матеріалів та господарських товарів;
- надання якісного сервісного обслуговування та додаткових послуг покупцям;
- організація оптової торгівлі.

Що стосується здійснення комунікаційної політики та просування будівельних матеріалів на регіональному ринку, то ППВП «Будсервіс» використовує будівельні платформи з продажу матеріалів. Розробленого офіційного сайту підприємство немає та не здійснює ведення соціальних мереж, що є вагомим недоліком у організації роботи маркетингового відділу.

Діяльність ППВП «Будсервіс» здійснюється з дотриманням вимог чинного законодавства та спрямована на забезпечення населення будівельними матеріалами. Ефективне функціонування підприємства відбувається завдяки правильно визначеній організаційній структурі управління, яка передбачає взаємозв'язок як між окремими підрозділами, так і їх керівниками.

ППВП «Будсервіс» веде окрему фінансову звітність, тому для здійснення аналізу основних показників господарської діяльності підприємства використовувались дані балансу та звіту про фінансові результати за 2023-2024 рр. (табл. 2.2).

Динаміка показників відображена на рисунку 2.2. За даними, що представлені у таблиці, можна спостерігати негативну тенденцію розвитку підприємства. Дохід від реалізації у 2024 році знизився на 28499,20 тис. грн.

порівняно із показником 2023 року. Як наслідок у 2024 році чистий фінансовий результат знизився на 260,50 тис. грн. відносно 2023 року і становить 136 тис. грн.

Таблиця 2.2

Основні показники виробничої діяльності ППВП «Будсервіс»

Найменування показників	Роки			Відхилення	
	2022	2023	2024	Абсолютне	Відносне
Дохід від реалізації	43 486,80	13 842,40	14 987,6	-28 499,20	0,34
Собівартість реалізованої продукції	39 577,30	10 702,20	11 585,4	-27 991,90	0,29
Інші операційні доходи	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	3 427,30	2 986,80	3 273,3	-154,00	0,96
Фінансовий результат до оподаткування	483,10	153,80	165,4	-317,70	0,34
Чистий фінансовий результат	396,10	126,10	136	-260,50	0,34

Джерело: розраховано за даними підприємства

Аналізуючи показники господарської діяльності ППВП «Будсервіс», можна зробити висновок, що об'єми реалізованої продукції суттєво знизились, це у свою чергу призвело до зниження чистого прибутку майже у три рази.

Керівництву підприємства варто звернути на це увагу і знайти нові канали збуту чи використовувати нові методи продажів та розширити ринок збуту продукції, що у свою чергу забезпечить збільшення об'ємів реалізації та кількості продажів продукції.

Ефективність управління фінансовими ресурсами можна оцінити на основі аналізу фінансового стану підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства є ключовим елементом в системі управління та прийняття управлінських рішень. Результати аналізу діяльності підприємства викликають інтерес у інвесторів, кредиторів, постачальників, державних органів та безпосередньо менеджерів підприємства.

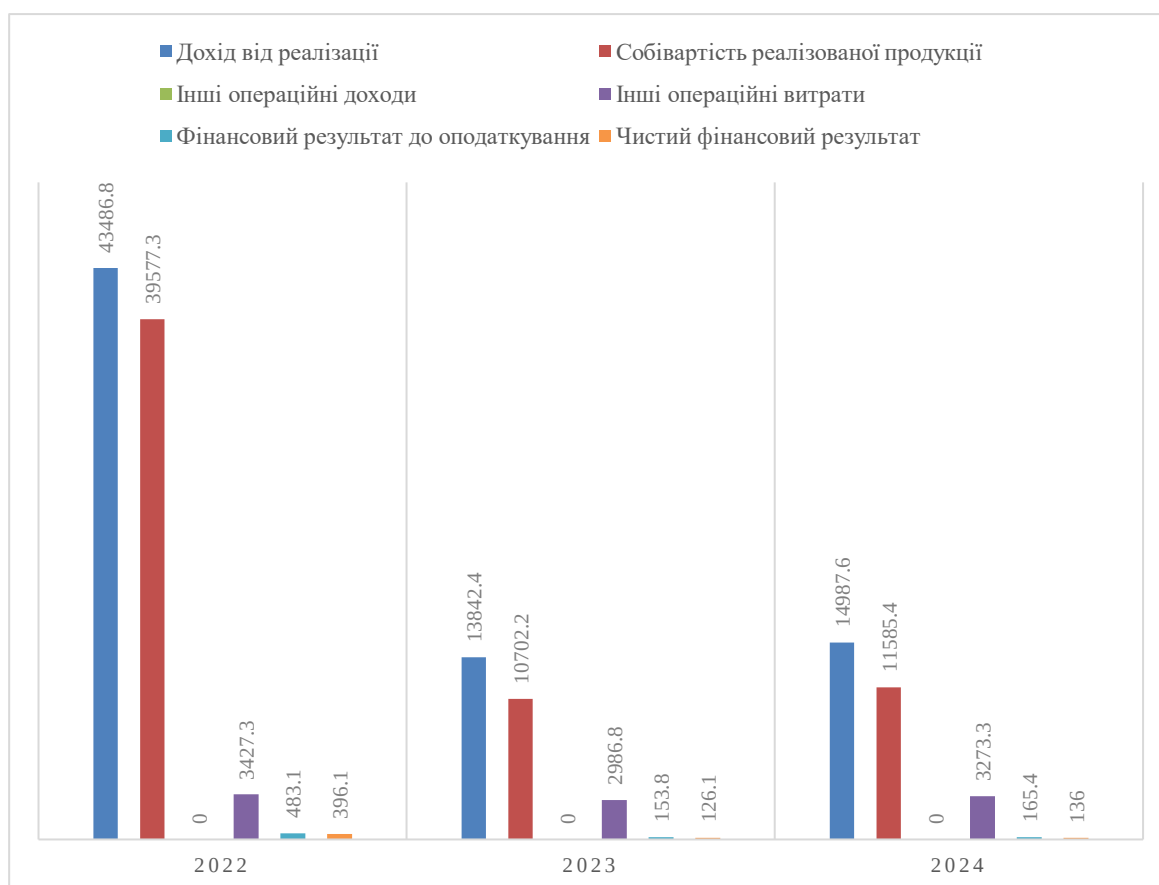

Рис. 2.2. Динаміка основних показників виробничої діяльності ППВП «Будсервіс».

Джерело: розраховано автором за даними підприємства

2.2. Стан та ефективність управління фінансовими ресурсами ППВП «Будсервіс»

Одним із головних завдань кожного підприємства є пошук шляхів покращення свого фінансового стану. Аналіз показників, що визначають фінансовий стан, та їх роль в управлінні зумовлені низкою об'єктивних факторів, таких як невизначеність економічного середовища, дисбаланс ринкових механізмів та недосконалість інструментів державного регулювання. Дані обставини роблять актуальним питання визначення та адаптації підходів до оцінки фінансового стану підприємства.

Основною метою будь-якого підприємства є отримання прибутку. Для забезпечення стабільності розвитку підприємства в умовах інтенсивної конкурентної боротьби необхідно постійно й основне точно оцінювати його фінансовий стан. Стійкий фінансовий стан формується в процесі всієї

господарської діяльності, тому його оцінка можлива лише через комплекс показників, що детально відображають господарську ситуацію. У стабільності фінансового стану зацікавлені як саме підприємство, так і його бізнес-партнери.

Фінансовий стан підприємства відображає його забезпеченість оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів з потребами виробництва, а також здатність своєчасно проводити розрахункові операції і підтримувати платоспроможність. Оцінка фінансового стану дозволяє виявити напрями, в яких необхідно здійснювати корегування. На основі результатів аналізу можна визначити найважливіші способи поліпшення фінансового стану підприємства в конкретний період його діяльності.

Позитивно на фінансовий стан впливають безперебійне виробництво та реалізація якісної продукції. Як правило, чим вищі показники обсягу виробництва та реалізації продукції при нижчій собівартості, тим вища прибутковість підприємства. Це, в свою чергу, позитивно позначається на його фінансовій стабільності. Навпаки, неритмічне виробництво, зниження якості та труднощі зі збутом знижують грошові надходження, що впливає на негативний фінансовий результат.

Основна мета оцінки фінансового стану підприємства – це пошук резервів для підвищення рентабельності виробництва та зміцнення комерційної активності. Це є підґрунтям для стабільної роботи підприємства та виконання ним зобов'язань перед бюджетом, кредиторами та іншими сторонами [18].

Для досягнення позитивних результатів потрібно систематично оцінювати фінансовий стан підприємства за допомогою різних методів і прийомів аналізу, що дає змогу критично оцінити фінансові результати як за певний період, так і в динаміці, визначити «вузькі» місця у фінансовій діяльності та знайти шляхи ефективного використання фінансових ресурсів. Неефективне управління фінансовими ресурсами призводить до низької платоспроможності, перебоїв у постачанні та виробництві, недосягнення плану прибутків, зниження рентабельності та можливих економічних санкцій.

Для аналізу структури активів ППВП «Будсервіс» за 2023-2024 рр. побудуємо аналітичну таблицю 2.3.

Перше, на що ми можемо звернути увагу це відсутність основних засобів, основою активів підприємства виступають оборотні активи. Найбільший відсоток у оборотних активах займають запаси, на протязі аналізованого періоду їх частка становить близько 80%, у 2024 році показник знизився на 4984,3 тис. грн.. порівняно з 2022 роком. Гроші та їх еквіваленти у 2024 році знизились на 96,3 тис. грн. у порівнянні з 2022 їх сума становила 10,3 тис. грн., що у свою чергу виступає негативним фактором, в наслідок якого можуть виникнути проблеми зі здійсненням поточних розрахунків із контрагентами.

Таблиця 2.3

Структура активів ППВП «Будсервіс».

Стаття балансу	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Абсолютне відхилення, тис. грн.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Основні засоби	3722,3	17,6	3885,6	19,8	3669,9	23,5	- 52,4
Усього необоротні активи	3722,3	17,6	3885,6	19,8	3669,9	23,5	- 52,4
Запаси	16901,7	79,4	15743,4	80,2	11917,4	76,5	- 4984,3
Дебіторська заборгованість	590,2	2,9	-	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	106,6	0,5	6,4	0,0	10,3	0,0	-96,3
Усього оборотні активи	17598,5	82,6	15749,8	80,2	11927,7	76,5	-5768,5
Баланс	21320,8	100	19635,4	100	15597,6	100	-5670,8

Джерело: розраховано за даними підприємства

Однією з ключових проблем для підприємства, незалежно від форми власності, є питання формування фінансового капіталу. Для забезпечення ефективної діяльності важливо ретельно проаналізувати процес створення фінансових джерел з метою пошуку шляхів їх вдосконалення та оптимізації структури. Оцінка структури наявних фінансових джерел підприємства здійснена за даними таблиці 2.4.

Дані відображені в наведеній таблиці свідчать про збільшення протягом аналізованого періоду пайового капіталу на 2000 тис. грн. Також тенденцію до збільшення демонструє власний капітал. У 2024 році показник зріс на 2261,7 тис. грн. порівняно з 2022 роком. Зумовлено це ростом нерозподіленого прибутку на протязі всього аналізованого періоду.

Таблиця 2.4.

**Структура джерел формування фінансових ресурсів ППВП
«Будсервіс».**

Стаття балансу	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Абсолютне відхилення, тис. грн.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Зареєстрований (пайовий) капітал	2000	11,17	4000	24,94	4000	25,7	2000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1222,4	6,83	1348,5	8,41	1484,1	9,5	261,7
Усього власний капітал	3222,4	15,1	5348,5	27,72	5484,1	35,2	2261,7
Поточна кредиторська заборгованість	4497,1	21,1	49,3	0,0	62,4	0,0	-4434,7
Поточна кредиторська заборгованість за одержаним авансом	5757,1	27,0	6456,2	32,9	4724,0	30,4	- 1033,1
Короткострокові кредити банків	7844,2	36,8	7830,7	39,9	5327,1	34,4	-2517,1
Усього поточні зобов'язання	18098,4	84,9	14286,9	72,8	10113,5	64,8	-8030,2
Баланс	21320,8	100	19635,4	100	15597,6	100	-5768,1

Джерело: розраховано за даними підприємства

Поточна кредиторська заборгованість і усього поточні зобов'язання знижуються протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення частки позикового капіталу та демонструє збільшення автономії підприємства, що сприяє його фінансовій стабільності, знижує ризики та підвищує довіру з боку інвесторів і партнерів, забезпечує стійке зростання та розвиток на ринку. Так, якщо у 2022

році коефіцієнт автономії становив 0,15, то у 2024 році – 0,35. Це значно менше прийнятої норми, але свідчить про позитивну тенденцію.

Основною метою управління фінансовим станом підприємства є прийняття управлінських рішень щодо вибору шляхів формування та ефективного використання його фінансових ресурсів, що є основою для забезпечення швидкого економічного зростання як у поточному, так і в перспективному періодах, а також максимізації його ринкової вартості. Процес реалізації цієї мети спрямований на досягнення низки важливих завдань.

Управління фінансовими ресурсами підприємства включає кілька ключових цілей:

- визначення поточного фінансового стану;
- виявлення змін у фінансовому становищі в часі та просторі;
- аналіз основних факторів, що спричиняють ці зміни;
- прогнозування основних тенденцій фінансового розвитку.

Ефективність управління фінансовим станом підприємства можна оцінити за допомогою кількох ключових фінансових показників, які відображають різні аспекти фінансової діяльності. Основні з них:

Показники ліквідності:

- *Коефіцієнт поточної ліквідності:* відображає здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання поточними активами;
- *Коефіцієнт швидкої ліквідності:* показує, наскільки підприємство може швидко виконати свої зобов'язання, використовуючи найбільш ліквідні активи (без запасів);
- *Коефіцієнт абсолютної ліквідності:* характеризує частку зобов'язань, які можуть бути покриті негайно за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів.

Показники платоспроможності та фінансової стійкості:

- *Коефіцієнт автономії:* відображає частку власного капіталу в загальній структурі активів, чим більший цей показник, тим стійкіше фінансове становище підприємства.

- *Коефіцієнт фінансової залежності*: характеризує частку позикових коштів у капіталі підприємства, зростання цього показника свідчить про зниження фінансової незалежності.

- *Коефіцієнт маневреності власного капіталу*: показує, яка частка власного капіталу залишається в обігових активах, що дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни в економічному середовищі.

Показники рентабельності:

- *Рентабельність активів (ROA)*: показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку.

- *Рентабельність власного капіталу (ROE)*: відображає ефективність використання власного капіталу для генерування прибутку.

- *Рентабельність продажів (ROS)*: показує, який відсоток від виручки є чистим прибутком підприємства.

Показники ділової активності:

- *Коефіцієнт обіговості активів*: відображає ефективність використання активів для генерування доходів.

- *Коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості*: показує, наскільки швидко підприємство перетворює дебіторську заборгованість у грошові кошти.

- *Коефіцієнт обіговості кредиторської заборгованості*: відображає швидкість, з якою підприємство погашає свої короткострокові зобов'язання перед постачальниками та іншими кредиторами.

Показники прибутковості:

- *Чистий прибуток*: це один із головних показників ефективності, який демонструє фінансовий результат після сплати всіх витрат.

- *EBITDA*: відображає прибуток підприємства до вирахування податків, відсотків та амортизації, дозволяє оцінити операційну ефективність без впливу фінансової структури.

Показники оборотних коштів:

- *Коефіцієнт обіговості запасів*: відображає, як швидко товарні запаси перетворюються на виручку.

- *Тривалість операційного циклу:* показує час, необхідний для перетворення оборотних активів у грошові кошти.

Показники ризику:

- *Коефіцієнт заборгованості:* визначає частку позикових коштів у загальному капіталі підприємства, високий рівень боргів підвищує фінансові ризики.

- *Коефіцієнт покриття відсотків:* показує, наскільки прибуток підприємства здатен покривати відсоткові платежі за борговими зобов'язаннями.

Наведені показники дозволяють всебічно оцінити фінансовий стан підприємства та ефективність його управління, виявити проблемні зони і прийняти обґрунтовані управлінські рішення щодо покращення фінансової діяльності.

Проаналізуємо ефективність управління фінансовими ресурсами досліджуваного підприємства на основі розрахунку коефіцієнта заборгованості, ліквідності, оборотності (табл. 2.5, 2.6, 2.7).

Таблиця 2.5

**Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів
ППВП «Будсервіс» за коефіцієнтом заборгованості.**

Коефіцієнт	Роки			Відношення
	2022	2023	2024	2024 р. до 2022 р., +,-
Коефіцієнт заборгованості	0,85	0,73	0,82	0,65

Джерело: звітні дані підприємства.

Відповідно до результатів розрахунків ми можемо зробити висновок, що у 2022 році показник становив 0,85 при нормі 0,5, що свідчило про фінансування підприємством значної частини активів за рахунок зобов'язань. Але у 2024 році показник зменшився до 0,82, що свідчить про певне збільшення залучення власних коштів для фінансування діяльності підприємства.

Таблиця 2.6.

**Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ППВП «Будсервіс»
за коефіцієнтом ліквідності.**

Коефіцієнт	Роки			Відношення 2024 р. до 2022 р., +,-	Нормативне значення
	2022	2023	2024		
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,97	1,10	1,18	0,60	більше 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,04	0,00	0,001	-0,04	більше 0,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,006	0,0004	0,001	-0,005	більше 0,1

Джерело: розраховано за даними підприємства.

Таблиця 2.7

**Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів
ППВП «Будсервіс» за коефіцієнтами оборотності.**

Коефіцієнт	Роки			Відношення 2024 р. до 2022 р., +,-
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт оборотності активів	2,04	0,70	0,96	-1,08
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	2,47	0,88	1,26	-1,21
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,85	1,64	2,42	-1,43
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	2,34	0,68	0,97	-1,37
Коефіцієнт оборотності основних засобів	11,68	3,58	4,08	-7,6

Коефіцієнт оборотності власного капіталу	13,50	2,54	2,73	-10,77
--	-------	------	------	--------

Джерело: розраховано за даними підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності протягом аналізованого періоду демонструє тенденцію до зростання і у 2023-2024 роках перебував в межах норми.

Коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом аналізованого періоду демонструють тенденцію до зниження і знаходяться на значно нижчому рівні ніж їх нормативні значення, що вказує на наявність важливих проблем у фінансовому стані підприємства: зниження платоспроможності, проблеми з управлінням оборотними активами, збільшення боргового навантаження, ризик втрати довіри постачальників і кредиторів, можливі фінансові труднощі. Якщо ці тенденції продовжуватимуться, ППВП «Будсервіс» може стикнутися з фінансовими проблемами, що можуть призвести до затримок у виплатах зобов'язань, погіршення репутації та навіть ризику банкрутства.

Для покращення ситуації слід переглянути стратегію управління оборотними активами, оптимізувати запаси, прискорити процес збору дебіторської заборгованості та зосередитися на підвищенні ефективності використання грошових коштів.

Коефіцієнт оборотності активів у 2024 році знизився на 1,08 порівняно із значенням у 2022 році. Аналогічна ситуацію можемо спостерігати і з коефіцієнтом оборотності оборотних засобів, що спричинено відсутністю необоротних активів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знизився на 1,43 пункти у 2024 році порівняно із 2022 роком, що свідчить про суттєве зростання покупок у кредит.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2024 році знизився 10,77 одиниць порівняно із 2022 роком і становить 2,73 одиниць. Проте є досить високим, що свідчить про ефективне використання власного капіталу.

Проведемо оцінку ефективності використання фінансових ресурсів за коефіцієнтом прибутковості (табл. 2.8).

Аналізуючи дані представлені у таблиці ми можемо побачити коливання коефіцієнтів прибутковості стрімке зниження у 2023 році та покращення ситуації у 2024 році, хоча на рівень початкових значень 2022 року досліджуване підприємство не вийшло.

Зниження коефіцієнта прибутковості свідчить про зменшення ефективності діяльності підприємства. Основні висновки, які можна зробити на основі цієї тенденції:

Зниження рентабельності. Підприємство отримує менший прибуток від кожної одиниці реалізованої продукції або від кожної інвестованої одиниці активів. Це може свідчити про проблеми з контролем витрат або недостатнє зростання доходів.

Таблиця 2.8

**Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів
ППВП «Будсервіс» за коефіцієнтом прибутковості.**

Коефіцієнт	Рік			Відношення 2024 р. до 2023 р., +,–
	2022	2023	2024	
Основний коефіцієнт доходності, %	1,92	0,6	0,9	-1,02
Коефіцієнт прибутковості активів, %	1,87	0,6	0,9	-0,97

Джерело: розраховано за даними підприємства

Погіршення конкурентної позиції. Зниження прибутковості може вказувати на те, що підприємство втрачає конкурентні переваги, зокрема через зростання витрат або зниження ціни на продукцію, щоб утримати клієнтів;

Неефективне управління ресурсами. Зниження прибутковості активів (ROA) або власного капіталу (ROE) свідчить про те, що підприємство неефективно використовує наявні ресурси для генерування прибутку;

Зростання собівартості. Однією з причин зниження прибутковості може бути збільшення витрат на виробництво або реалізацію продукції, що може бути

наслідком неефективної операційної діяльності, зростання цін на сировину чи енергію;

Падіння обсягів продажів. Зниження коефіцієнта прибутковості також може вказувати на зменшення попиту на продукцію підприємства або на проблеми зі збутом, що впливає на загальні доходи.

Зниження ліквідності. Зменшення прибутковості з часом може призвести до зниження ліквідності, оскільки підприємство може втратити здатність генерувати достатні грошові потоки для покриття своїх зобов'язань.

Щоб виправити ситуацію, ППВП «Будсервіс» слід проаналізувати причини зниження прибутковості та впровадити заходи щодо зниження витрат, підвищення ефективності виробництва та збуту, а також вдосконалити управління ресурсами.

Таким чином, важливість оцінки фінансового стану будь-якого підприємства є беззаперечною. Однак, в умовах сучасного господарювання більшість малих підприємств не здійснює таку оцінку через відсутність у штаті кваліфікованих спеціалістів з досвідом фінансового аналізу. Це ускладнює обґрунтований вибір інструментів і підходів для проведення фінансового аналізу. Найчастіше рішення щодо подальшого розвитку підприємства приймаються інтуїтивно, без належного аналізу фінансового стану та його впливу на результати діяльності.

Таким чином, ППВП «Будсервіс» є одним із лідерів компаній на ринку з продажу будівельних матеріалів в місці Біла Церква та Київській області. Підприємство пропонує широкий асортимент будматеріалів від кращих виробників України та Європи, надає комплексні знижки гуртовим покупцям, реалізує програми лояльності постійним клієнтам, забудовникам. Основним видом діяльності є Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням.

З метою ефективного функціонування та якісного сервісного обслуговування на оптово-будівельному ринку ППВП «Будсервіс» здійснює планування на коротко- та довгострокову перспективу. Діяльність ППВП «Будсервіс» здійснюється з дотриманням вимог чинного законодавства та

спрямована на забезпечення населення будівельними матеріалами. Ефективне функціонування підприємства відбувається завдяки правильно визначеній організаційній структурі управління, яка передбачає взаємозв'язок як між окремими підрозділами, так і їх керівниками.

Аналізуючи показники господарської діяльності ППВП «Будсервіс», можна зробити висновок, що об'єми реалізованої продукції суттєво знизились, це у свою чергу призвело до зниження чистого прибутку майже у три рази.

Ефективність управління фінансовими ресурсами можна оцінити на основі аналізу фінансового стану підприємства. Оцінка фінансового стану дозволяє виявити напрями, в яких необхідно здійснювати корегування. Аналіз показує, що за досліджуваний період фінансовий стан підприємства задовільний. Поточна кредиторська заборгованість і усього поточні зобов'язання знижуються протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення частки позикового капіталу та демонструє збільшення автономії підприємства, що сприяє його фінансовій стабільності, знижує ризики та підвищує довіру з боку інвесторів і партнерів, забезпечує стійке зростання та розвиток на ринку.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

З метою забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами у ПП ВП «Будсервіс», необхідне розроблення спеціальної фінансової політики. При чому, на думку науковців, вона повинна бути спрямована на мобілізацію різних джерел генерування капіталу, враховуючи стратегічні перспективи майбутнього розвитку підприємства, вартості залучення ресурсів та можливого ефективного їх використання в процесі діяльності. Ця політика має бути складником загальної фінансової стратегії підприємства і націлена на забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів і їх структурування за джерелами формування [19].

Системний характер управління фінансовими ресурсами, як зазначають авторки, визначається наявністю конкретної сукупності інструментів управління, дії кожного з яких впливають на поведінку всієї системи управління. Узагальнення результатів наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що інструменти управління фінансовими ресурсами підприємства умовно можна поділити на три основні категорії:

1) інструменти управління формуванням фінансових ресурсів, до яких належить управління розподілом прибутку (доходів), амортизаційна політика, емісійна політика, управління залученням банківських кредитів, управління дебіторською заборгованістю, управління фінансовими ризиками;

2) інструменти управління внутрішнім оборотом фінансових ресурсів, до яких відноситься аналіз і планування фінансових ресурсів, бюджетування, оцінка активів, інформаційне забезпечення, система фінансових нормативів та регламентів, регулювання і стимулювання обігу фінансових ресурсів;

3) інструменти управління розподілом фінансових ресурсів, яке включає фінансування операційної діяльності, фінансування інвестиційної діяльності, кредитування контрагентів, безоплатне та благодійне фінансування підприємства та розміщення тимчасово вільних ресурсів через використання фінансових інструментів [19].

Обґрунтованою, з нашої точки зору, є позиція Лизунової Т. Г. та Смоляр Л. Г. з приводу поділу методів управління фінансовими ресурсами на традиційні і прогресивні, які можуть бути застосовані і у ПП ВП «Будсервіс». Найважливіші особливості прогресивних методів порівняно з традиційними, як зазначають автори, є наступні:

- по-перше, реалізація нетрадиційних методів передбачає застосування особливих фінансових інструментів – цінних паперів широкого функціонального складу;

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика традиційних та прогресивних методів управління фінансовими ресурсами

Методи управління фінансовими ресурсами	
Традиційні	Прогресивні
Збільшення позичкового капіталу шляхом: – одержання товарного кредиту; – одержання банківського кредиту; – одержання фінансової допомоги на поворотній основі.	Збільшення позичкового капіталу шляхом: – розміщення корпоративних облігацій підприємства на національному та міжнародних ринках; – одержання вексельного комерційного кредиту; – одержання позичкового капіталу за операціями «репо».
Збільшення власного капіталу шляхом: – одержання внесків до статутного фонду від засновників та акціонерів; – одержання додаткового прибутку від господарської діяльності; – одержання податкових пільг; – одержання фінансової допомоги на безповоротній основі.	Збільшення власного капіталу шляхом: - розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках; - розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства.
	Оптимізація структури активів шляхом: - дисконтування дебіторської заборгованості; - застосування товаророзпорядчих цінних

	паперів; - отримання основних засобів у лізинг.
--	--

Джерело: [20].

- по-друге, у класі прогресивних методів виділяється особлива група методів, яка дає змогу вирішити принципово інше, більш вагоме з точки зору підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств завдання оптимізації структури активів;

- по-третє, групи та підгрупи прогресивних методів складають саме ті методи, що дозволяють залучати додаткові фінансові ресурси не лише на національному, а й на міжнародних фінансових ринках [20].

Прогресивні методи управління фінансовими ресурсами відрізняються від традиційних методами збільшення власного і позичкового капіталу та оптимізації структури активів (табл. 3.1). Зокрема, збільшення розміру власного капіталу, крім традиційних методів, може здійснюватися шляхом розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках та розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства. Збільшення розміру позичкового капіталу може здійснюватися шляхом облігацій підприємства на національному та міжнародних ринках, одержання вексельного комерційного кредиту, одержання позичкового капіталу за операціями «репо».

У процесі підвищення рівня ефективності управління фінансовими ресурсами, менеджерам підприємства необхідно, на думку науковців, враховувати три ключові фактори: фінансову стабільність, ліквідність і платоспроможність [11]. Фінансова стабільність, це спроможність підприємства досягати стану фінансової рівноваги при збереженні достатнього ступеня фінансової стійкості та зберігати цей стан у довгостроковій перспективі при ефективному управлінні фінансами. Складовими елементами фінансової стабільності є: фінансова рівновага підприємства, ресурсна, потенційна та фінансова стійкість. Основними із цих складових фінансової стабільності є фінансова рівновага та фінансова стійкість [21, с. 113].

Фінансова рівновага, при цьому, розглядається як певний стан підприємства, який відображує його спроможність забезпечення виконання власних фінансово-майнових зобов'язань перед іншими господарськими

суб'єктами завдяки ефективно організованій роботі з власними засобами, за рахунок оптимальної структури активів підприємства та ефективності їх використання та правильно сформованих пасивів [22].

Ліквідність підприємства характеризується здатністю підприємства трансформувати власні активи у грошові одиниці для вчасного виконання зобов'язань перед кредиторами [23].

Платоспроможність розглядається важлива характеристика фінансового стану підприємства, необхідна умова фінансової безпеки, при якому підприємство здатне виконувати у повному обсязі, у встановлений термін свої короткострокові та довгострокові зобов'язання, не порушуючи фінансову рівновагу та одночасно продовжуючи фінансування своєї операційної діяльності [24].

Важливим інструментом підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства є оптимізація структури капіталу. Оптимізація структури капіталу є важливим та складним процесом у фінансовому управлінні підприємством, що дозволяє досягти такого співвідношення власних і позичкових коштів, яке забезпечує баланс між фінансовою рентабельністю та стійкістю компанії, сприяючи зростанню її ринкової вартості.

Оптимізація структури капіталу здійснюється з урахуванням таких критеріїв:

- ✓ зниження середньозваженої вартості капіталу;
- ✓ підвищення рентабельності власного капіталу;
- ✓ мінімізація фінансових ризиків [25].

Процес оптимізації структури капіталу включає кілька етапів:

Перший етап – Аналіз капіталу підприємства. Мета – виявлення тенденцій зміни обсягу та складу капіталу в перед плановий період і їхнього впливу на фінансову стійкість та ефективність використання капіталу. Аналізується динаміка загального обсягу капіталу, його основні складові в контексті виробництва та реалізації продукції. Визначається співвідношення власного і позикового капіталу, аналізуються довго- та короткострокові фінансові зобов'язання, а також нагальні фінансові потреби.

Другий етап – Оцінка фінансової стійкості. Проводиться аналіз системи коефіцієнтів, що відображають структуру капіталу підприємства. Визначаються зміни таких коефіцієнтів:

- ✓ коефіцієнт автономії;
- ✓ коефіцієнт фінансового левериджу;
- ✓ коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності;
- ✓ співвідношення довгострокових і короткострокових зобов'язань.

Третій етап, оцінка ефективності використання капіталу. Передбачає оцінку ефективності окремих складових капіталу, зокрема зміни таких показників, як:

- ✓ період обороту капіталу;
- ✓ рентабельність власного капіталу;
- ✓ капіталовіддача;
- ✓ капіталоємність реалізації продукції.

Четвертий, завершальний етап передбачає оцінку факторів, що впливають на формування структури капіталу. Не існує єдиного підходу до оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, оскільки це залежить від стадії розвитку підприємства та зовнішніх умов, що склалися на ринку.

Таким чином, застосування згаданих методів та інструментів управління фінансовими ресурсами забезпечить його вдосконалення та підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Отже, з метою забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами у ПП ВП «Будсервіс», необхідне розроблення спеціальної фінансової політики. Ця політика має бути складником загальної фінансової стратегії підприємства і націлена на забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів і їх структурування за джерелами формування.

Вдосконалені інструменти управління фінансовими ресурсами підприємства умовно можна поділити на три основні категорії: інструменти управління формуванням фінансових ресурсів, інструменти управління внутрішнім оборотом фінансових ресурсів, інструменти управління розподілом фінансових ресурсів.

Іншим аспектом вдосконалення управління фінансовими ресурсами є застосування, обґрунтованих у науковій літературі, прогресивних методів управління. Прогресивні методи управління фінансовими ресурсами відрізняються від традиційних методами збільшення власного і позичкового капіталу та оптимізації структури активів.

Зокрема, збільшення розміру власного капіталу, крім традиційних методів, може здійснюватися шляхом розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках та розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства. Збільшення розміру позичкового капіталу може здійснюватися шляхом облігацій підприємства на національному та міжнародних ринках, одержання вексельного комерційного кредиту, одержання позичкового капіталу за операціями «репо».

У процесі підвищення рівня ефективності управління фінансовими ресурсами, менеджерам підприємства необхідно враховувати три ключові фактори: фінансову стабільність, ліквідність і платоспроможність.

Важливим інструментом підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства є оптимізація структури капіталу. Оптимізація структури капіталу є важливим та складним процесом у фінансовому управлінні підприємством, що дозволяє досягти такого співвідношення власних і позичкових коштів, яке забезпечує баланс між фінансовою рентабельністю та стійкістю компанії, сприяючи зростанню її ринкової вартості.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У сучасних умовах ведення бізнесу ефективне управління фінансовими ресурсами є ключовим чинником успішної діяльності будь-якого підприємства. Воно охоплює планування, залучення, розподіл і контроль за використанням коштів з метою забезпечення стабільного розвитку, прибутковості та фінансової стійкості підприємства.

Узагальнюючи різні підходи, можемо констатувати, що фінансові ресурси підприємства – це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, що формуються з різних джерел, перебувають у розпорядженні господарюючого суб'єкта і використовуються для фінансового забезпечення господарської діяльності.

В економічній літературі розглядається достатньо багатоаспектні склад і структура фінансових ресурсів, які класифікуються за різними класифікаційними ознаками. Здійснена таким чином структуризація фінансових ресурсів за відповідними ознаками та виділення їх видів дає можливість більш раціонально підійти до розуміння фінансових ресурсів як об'єкту управління.

Управління фінансовими ресурсами розглядається як діяльність, яка охоплює не лише процеси розподілу і використання фінансових ресурсів, але також включає діяльність, яка впливає на створення фінансових ресурсів і управління грошовими потоками в середині підприємства. Задача управління фінансовими ресурсами полягає у визначенні обсягів, джерел і форм фінансових ресурсів, необхідних для господарської діяльності підприємства.

Наукові школи виокремлюють різні підходи до управління фінансами, зокрема, системний, функціональний, процесний, стратегічний. Кожен із цих підходів має свої особливості і характеристики, які ілюструють різні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємств. Серед методів управління фінансовими ресурсами називають фінансове прогнозування, фінансове планування, фінансове регулювання, фінансовий контроль.

ППВП «Будсервіс» є одним із лідерів компаній на ринку з продажу будівельних матеріалів в місці Біла Церква та Київській області. Підприємство пропонує широкий асортимент будматеріалів від кращих виробників України та Європи, надає комплексні знижки гуртовим покупцям, реалізує програми лояльності постійним клієнтам, забудовникам. Основним видом діяльності є Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням.

З метою ефективного функціонування та якісного сервісного обслуговування на оптово-будівельному ринку ППВП «Будсервіс» здійснює планування на коротко- та довгострокову перспективу. Діяльність ППВП «Будсервіс» здійснюється з дотриманням вимог чинного законодавства та спрямована на забезпечення населення будівельними матеріалами. Ефективне функціонування підприємства відбувається завдяки правильно визначеній організаційній структурі управління, яка передбачає взаємозв'язок як між окремими підрозділами, так і їх керівниками.

Аналізуючи показники господарської діяльності ППВП «Будсервіс», можна зробити висновок, що об'єми реалізованої продукції суттєво знизились, це у свою чергу призвело до зниження чистого прибутку майже у три рази.

Ефективність управління фінансовими ресурсами можна оцінити на основі аналізу фінансового стану підприємства. Оцінка фінансового стану дозволяє виявити напрями, в яких необхідно здійснювати корегування. Аналіз показує, що за досліджуваний період фінансовий стан підприємства задовільний. Поточна кредиторська заборгованість і усього поточні зобов'язання знижуються протягом аналізованого періоду, що свідчить про зменшення частки позикового капіталу та демонструє збільшення автономії підприємства, що сприяє його фінансовій стабільності, знижує ризики та підвищує довіру з боку інвесторів і партнерів, забезпечує стійке зростання та розвиток на ринку.

Коефіцієнт поточної ліквідності зріс із 1,22 у 2022 році до 1,82 у 2024 році, хоча ще не досяг нормативного значення у 2,00 одиниць. Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2024 році знизився 13,45 одиниць порівняно із 2022 роком і становить 3,02 одиниць. Проте є досить високим, що свідчить про ефективне

використання власного капіталу. Спостерігається, також, зниження рівня прибутковості підприємства. Щоб виправити ситуацію, ППВП «Будсервіс» слід проаналізувати причини зниження прибутковості та впровадити заходи щодо зниження витрат, підвищення ефективності виробництва та збуту, а також вдосконалити управління ресурсами.

З метою забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами у ППВП «Будсервіс», необхідне розроблення спеціальної фінансової політики. Ця політика має бути складником загальної фінансової стратегії підприємства і націлена на забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів і їх структурування за джерелами формування.

Вдосконалені інструменти управління фінансовими ресурсами підприємства умовно можна поділити на три основні категорії: інструменти управління формуванням фінансових ресурсів, інструменти управління внутрішнім оборотом фінансових ресурсів, інструменти управління розподілом фінансових ресурсів.

Іншим аспектом вдосконалення управління фінансовими ресурсами є застосування, обґрунтованих у науковій літературі, прогресивних методів управління. Прогресивні методи управління фінансовими ресурсами відрізняються від традиційних методами збільшення власного і позичкового капіталу та оптимізації структури активів.

Зокрема, збільшення розміру власного капіталу, крім традиційних методів, може здійснюватися шляхом розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках та розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства. Збільшення розміру позичкового капіталу може здійснюватися шляхом облігацій підприємства на національному та міжнародних ринках, одержання вексельного комерційного кредиту, одержання позичкового капіталу за операціями «репо».

Важливим інструментом підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства є оптимізація структури капіталу. Оптимізація структури капіталу є важливим та складним процесом у фінансовому управлінні підприємством, що дозволяє досягти такого співвідношення власних і позичкових

коштів, яке забезпечує баланс між фінансовою рентабельністю та стійкістю компанії, сприяючи зростанню її ринкової вартості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про господарські товариства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1576-12#Text>.
2. Яременко В. Г., Салманов Н. М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Наук. вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2018. Вип. 19. Ч. 3. С. 158-162.
3. Філімоненко О. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-е вид. перероб. і допов. К.: МАУП, 2004. 328 с.
4. Катан Л. І., Сидоренко А. І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування. *Ефективна економіка*, 2014. № 6. URL: [https://dspace.Dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3087/1/1.pdf](https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3087/1/1.pdf).
5. Лапа А. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. *Молодіжний наук. вісник УАБС НБУ*, Серія: Економічні науки, 2013. № 4. С. 289-297.
6. Фінансові ресурси підприємства: поняття та джерела формування. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_theory/22228/.
7. Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Сорокіна І. Р. Науково-методичні підходи до формування політики управління фінансовими ресурсами підприємства. *Ефективна економіка*, 2023. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2023/73.pdf.
8. Меренкова Л. О. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*, 2016. № 24. С. 79-83.
9. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*, 2016. № 2. С. 71-74.

10. Данилко В.К., Ситий Д. В. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства за умов ринкової економіки. *Вісник Житомирського державного технологічного університету: серія.: Економічні науки*, 2014. № 2. С. 102-108.
11. Кліманський А. Г. Теоретична сутність управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3153/3075>
12. Ляшенко Р. В. Основні підходи до управління в бізнесі. *Молодий вчений*, 2018. № 12(64). С. 296-301.
13. Загородна О. М. Функціональний та процесний підходи до управління. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/20244/2/ConfATMT_2016vII_Zahorodna_O_M-Functional_and_process_328-329.pdf
14. Стратегічне управління – сучасний варіант реалізації цільового підходу. URL: <https://buklib.net/books/24968/>
15. Методи управління фінансами. URL: <https://buklib.net/books/32481/>.
16. Дергалюк Б. В., Деркач Н. С. Фінансове планування на підприємстві: сутність, проблеми та оптимізація. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2731/2647>
17. Бірченко Н. О. Фінансовий контроль на підприємстві: основні аспекти та порядок його організації. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/9208/1/Perspektivi_rozvitku_obl%C3%ACku_kontrol%C3%BB_ta_f%C3%ACnans%C3%ACv_v_umovah_%C3%ACntegrac%C3%ACjnih_%C3%AC_global_proces%C3%ACv_2020_54.pdf
18. Варченко О.М., Артимонова І.В., Холоденко Н.І. Оптимізація структури капіталу як інструмент управління вартістю молокопереробних підприємств. *Економіка та управління АПК : збірник наук. праць Білоцерків. нац. аграрн. ун-ту*. 2021. № 1. С. 111–124.
19. Мавлєва Д. В., Лиса О. В. Удосконалення управління фінансовими ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2997/2917>

20. Лизунова Т. Г., Смоляр Л. Г. Сучасні підходи до управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/fe2ee236-d7f8-4b0d-acd2-e4b5ca318645/content>.
21. Біла О. Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. *Фінанси України*, 2007. № 4. С. 112-118.
22. Кладченко І. С. Фінансова рівновага як умова забезпечення збалансованого розвитку промислового підприємства. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/aca8383b-11b3-4167-9960-2cb26a930c09/content>.
23. Головне про ліквідність компанії. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/golovne-pro-likvidnist-kompanii>
24. Томчук О. Ф. аналіз платіжної спроможності підприємства та відображення її в обліку: сутність, класифікація, оцінка. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 51.
25. Майборода О. В., Хлопкова С. Ю. Оптимізація структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. *Ефективна економіка*, 2018. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/94.pdf